

+

Homilie op 7-10-2018, 27e Zondag door het jaar, Jaar B.

Dierbaren,

“Alleluia. *“Toen Israël weg uit Egypte trok, Jakobs huis wég van het vreemdgetaald volk”*. (Punt!) Alleluia”. Dat hebben wij daarnet, vlak voor het Evangelie, gezongen. De componist van dit oude stuk heeft ongetwijfeld gedacht: Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig. Maar de vraag is gerechtigd: zijn wij, doorsnee-katholieken van vandaag, nog wel die goede verstaanders die hij voor ogen had? Is het in onze oren niet zowat de meest bevreemdende, de meest wonderlijke tekst van heel ons Gregoriaanse repertoire?

“Toen Israël weg uit Egypte trok, Jakobs huis wég van het vreemdgetaald volk”. Het is de aanhef van een Psalm, Psalm 114. En natuurlijk is het verwonderlijk, dat alleen die eerste halfzin, zonder vervolg, als tekst voor een gezang is gebruikt. Maar dat wonderlijke past van de andere kant wel een beetje bij deze Psalm, die helemaal over Gods wonderen gaat, en die wij ’s maandags in de Vespers overigens ook zingen op een toon die afwijkt van alle andere.

Inmiddels bent u natuurlijk heel benieuwd geworden, hoe die zin nu toch wel verder gaat. Luisteren we maar: *“Toen Israël weg uit Egypte trok, Jakobs huis wég van het vreemdgetaald volk, is Juda geworden zijn”* – dat is: Gods – *“heiligdom, Israël zijn domein”* (Ps 114, 1-2).

Ja, zoals Hij ook zegt in het boek Jeremia: *“Israël was het heilig bezit van de Heer, de eerste vrucht van zijn oogst”* (Jr 2,3). En wannéer was dat? Het staat er vlak boven: *“Dit zegt de Heer: Ik denk terug aan de trouw van uw jeugd, aan de liefde van uw bruidstijd; hoe gij Mij zijt gevolgd in de woestijn, het land waar niets wordt gezaaid”* (Jr 2,2). En u voelt het misschien al aan: daarmee is het verband gelegd tussen ons Alleluia en het evangelie van vandaag. *“Ik denk terug aan de trouw van uw jeugd, aan de liefde van uw bruidstijd”*.

Dat evangelie heeft aan actualiteit niets ingeboet. Op de vraag van de Farizeeën: *“Staat het een man vrij zijn vrouw te verstoten?”* (Mc 10,2) antwoordt Jezus tenslotte heel duidelijk: *“Wat God derhalve heeft verbonden, mag een mens niet scheiden”* (Mc 10,9). In een tijd als de onze, waarin bij dit antwoord allerlei vraagtekens worden geplaatst, is het goed, om daar nog eens bij stil te staan.

St. Paulus zegt over het huwelijk: *“Dit geheim heeft een diepe zin. Ik voor mij betrek het op Christus en de Kerk”* (Ef 5,32). En de Brief aan de Hebreeën:

“Het huwelijk is iets kostbaars; laten we het allen in ere houden en de trouw respecteren” (Heb 13,4).

Maar deze visie op het huwelijk dateert al van veel ouder, vanaf het begin van het Oude Testament, waarnaar Jezus ook verwijst: *“In het begin, bij de schepping, heeft God hen als man en vrouw gemaakt” (Mc 10,6)*. We hoorden die tekst in onze eerste lezing. Maar in het hoofdstuk daarvóór staat nóg een tekst, die heel deze problematiek kan verhelderen: *“God schiep de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen” (Gn 1,27)*. Man en vrouw zijn, heel speciaal in hun onderlinge huwelijksband, beeld van God zelf. Deze menselijke twee-eenheid is beeld van Gods eigen Drie-eenheid. Als daarom die menselijke twee-eenheid wordt verbroken, wordt het beeld van God zelf verduisterd. Het beeld van God, die trouw is, in zijn eigen eenheid van drie Personen, en ook naar ons mensen toe.

Die trouw, verzinnebeeld door het huwelijk, komt in heel het Oude Testament naar voren. Er is zelfs een heel boek aan gewijd: het Hooglied. Maar ook bij Hosea vinden we dit terug: *“Ik neem u als mijn bruid, voor altijd, als mijn bruid, in recht en gerechtigheid, in goedheid en erbarming, als mijn bruid, in onverbreekelijke trouw: dan zult gij de Heer leren kennen” (Hos 2,21-22)*. En nogmaals, net als onze psalmtekst verwijzend naar de woestijntocht: *“Ik was het, die u in de woestijn als de mijne gekend heb, in dat verschroeide land” (Hos 13,5)*. En bij monde van Jeremia zegt de Heer: *“Het volk dat ontkwam aan het zwaard vond genade in de woestijn. Aan Israël, op zoek naar rust, is de Heer reeds van verre verschenen. Mijn Liefde voor u duurt eeuwig. Ik blijf u altijd trouw” (Jr 31,2-3)*.

Dierbaren, keren wij nog even terug naar ons Alleluia. *“Toen Israël weg uit Egypte trok, Jakobs huis wég van het vreemdgetaald volk” (Ps 114,1)*. Die op het eerste gehoor zo vreemde, alleenstaande halfzin heeft in het licht van het hier gezegde toch een heel bijzondere betekenis voor ons. St. Augustinus zegt erover: *“Weest u er zich van bewust dat ook gij uit Egypte getrokken zijt toen gij aan deze wereld hebt verzaakt”*. En dat verzaken doen we niet enkel bij het Doopsel, en ook niet alleen bij de vernieuwing van onze doopbeloften in de Paasnacht. Het vergt elk moment van ons leven onze aandacht en onze inzet. We moeten steeds opnieuw door een woestijn met ontberingen en beproevingen. Meer en meer leven ook wij temidden van een *“vreemdgetaald volk”*, dat er heel andere waarden op nahoudt dan de christelijke. Maar we staan niet alleen: *“God zelf heeft gezegd: ‘Ik laat u niet alleen. Ik zal u nooit in de steek laten’” (Heb 13,5)*. Amen.